

Makine ihracatı ilk 2 ayda 4,4 milyar dolar oldu

Yılın ilk 2 ayı sonunda Türkiye'nin serbest bölgeler dahil toplam makine ihracatı 4,4 milyar dolar oldu.

Emirhan Yılmaz |

23.03.2024 - Güncelleme : 23.03.2024

İstanbul

AA muhabirinin Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) verilerinden derlediği verilere göre, yılın ilk 2 ayı sonunda Türkiye'nin serbest bölgeler dahil toplam makine ihracatı 4,4 milyar dolar olarak tespit edildi.

Geçen yılın ilk 2 ayında yaşanan yüzde 20 düzeyindeki yüksek artışın baz etkisi gözlense de bu dönemde bir gerileme olmadı. İnşaat ve madencilik makineleri, tekstil ve konfeksiyon makineleri ile gıda sanayi makineleri ihracatı miktar olarak yüzde 29'a değer olarak yüzde 22'ye varan yükseliş oranlarıyla dikkati çaktı.

Verilere göre, elektrik motorları ve jeneratörler ile takım tezgahları ihracatında miktar olarak yüzde 28'e, değer olarak yüzde 25'e varan gerilemeler meydana geldi.

Yaptırımlar nedeniyle ihracatın azalmaya devam ettiği Rusya'ya makine ihracatı, şubat sonunda 130 milyon dolar kadar geriledi. Serbest bölgeler dahil ihracatın ilk 2 ayda 950 milyon dolar olduğu Almanya ve ABD'nin, toplam makine ihracatı içindeki payı yüzde 21,5'e yükseldi.

"Rusya yaptırımları rakiplerimizi veri gizler hale getirdi"

MAİB Başkanı Kutlu Karavelioğlu, ihracat rakamları ve sektördeki gelişmelere ilişkin AA muhabirine yaptığı açıklamada, dünyada yatırımların frene bastığı dönemde, makinecilerin ticari kayıplarını hafifletebilecekleri güçlü bir pazar olan Rusya'ya yönelik yaptırımların dünya makine ticareti üzerindeki etkilerine değinerek, şunları kaydetti:

"Rusya'nın savunma ihtiyaçlarında kullanılacağı var sayılan çifte kullanımlı ürünlere yönelik kısıtlamalardan, makine sektörü son dönemde yoğun olarak etkileniyor. Adı konulmamış bir ambargoya dönüşen bu süreçte, yaptırıma tabi ürünler listesindeki belirsizliğin giderek artması, siparişi ve avansı alınırken bu listede yer almayan bir makinenin teslimat sonrasında bakiye beklerken bu muğlak listeye girmiş olması ve paramızın Rusya'da kalması sektörümüzü bir süredir sıkıntıya sokuyor.

Bankacılık sistemi üzerinden uygulanan baskı Rusya'ya makine ihracatımızı ilk 2 ayda yüzde 37 kadar düşürdü; sene sonunda kaybımız 1 milyar doları aşabilir. Çin'e bırakıp gittiği bu büyük pazarı geri almanın zorluklarını bilen Batı ise işletmelerini riske sokmadan makinelerini göndermenin yollarını aramaktan vazgeçmiyor. Bu muvazaalı durum makine dış ticareti verilerinde önemli sapmalara sebep oluyor. Makinelerin imalatından ziyade ticaretinden kazanan bazı Avrupa ülkelerinin dış ticaret rakamlarını açıklamakta müteredit kalmalarını ticaret rotalarındaki kaymalara bağlıyoruz."

"Müşterilerimiz yavaşlarken rakiplerimiz hızlanıyor"

Karavelioğlu, küresel sıkılaştırma ortamında mali toparlanmaya dair ilk işaretlerin oluşmakta olduğunu söyledi.

Karavelioğlu, Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre dünya mal ticaretinin yüzde 5 kadar gerilediği 2023'te, AB makine ve teçhizat üretiminin baz etkisinden arındırılmış fiyatlarla yüzde 1,4 oranında gerilediğinin hesaplandığını vurguladı.

Finansman maliyetlerinin, kutuplaşmanın ve bölgesel çatışmaların bu derece yüksek olduğu bir ortamda, gelişmiş ülkelerde risk iştahının azalmasının doğal olduğunu kaydeden Karavelioğlu, şu ifadeleri kullandı:

"Aslında Avrupa için bu yönde bir gerileme salgın öncesinde başlamış, tedarik zincirlerindeki bozulmaya yönelik acil tedbirler sayesinde bölgenin zaafı görünmez hale gelmişti. Fakat her ülkenin makine imalat sanayi bu konjonktürden aynı oranda etkilenmiyor. Geçen ay Avro bölgesinde yüzde 46,5 seviyesine kadar gerileyen PMI verisi son yıllarda büyük makine yatırımlarını çekmeyi başarmış olan Hindistan, Brezilya ve Meksika gibi ülkelerde tavan yapmış durumda. Kısacası ana pazarımızdaki müşterilerimiz yavaşlarken gelişmekte olan ülkelerdeki rakiplerimiz hızlanıyor. Makine ihracatçısı ülkeler arasında kıran kırana süren yarışta Almanya ve ABD'ye makine ihracatımızın artmaya devam etmesi teknoloji geliştirme gücümüzün yanında, Batı'daki bağlarımızın sağlamlığını da ortaya koyuyor."

"Yatırımların yoğunluğu haksız rekabete fırsat vermemeli"

Kutlu Karavelioğlu, üretimin yeniden paylaşımının ve ikiz dönüşümün merkezinde yer alan makine sektörüne yönelik stratejik yaklaşımın 12. Kalkınma Planı'nda da sürdüğüne dikkati çekti.

Karavelioğlu, dünyada 2019 ve 2023 arasında toplamda yüzde 12 artan makine ve teçhizat yatırımlarının, Türkiye'de yüzde 70 yükselerek yıllık 168 milyar dolara kadar geldiğini anımsattı.

Bu sıra dışı performans ile 2023'te dünya makine teçhizat yatırımları içinde Türkiye'nin payının yüzde 3'e yükseldiğini söyleyen Karavelioğlu, "Bu yatırımların önemli kısmı makine imalatçılarımız tarafından yapıldığından, krizlerin egemen olduğu bu zorlu süreçte makine üretimi dünyada miktar bazında yüzde 12 artarken bizde yüzde 65 arttı. Bu canlılıkta, aynı 4 yılda verilen ve sabit yatırım tutarı toplamda 5 trilyon lirayı aşan teşvik belgelerinin katkısı yadsınamaz. Ancak, bütün faydalarına rağmen teşvik mevzuatının, ithalat rejimimizde dampingli mallara karşı geliştirilen savunma önlemlerini işlevsiz kılarak bir haksız rekabet unsuru oluşturabildiğini de görmeliyiz." diye konuştu.

"Yerliye itibar etmeyen bir tek genel imalat sanayimiz kaldı"

MAİB Başkanı Karavelioğlu, dünya ticaretinin petrolden sonraki en büyük kalemini oluşturan makinelerdeki teknolojik kutuplaşmanın etkilerinin

Türkiye'nin ihracatına olumlu yansımakla birlikte ithalatına fayda sağlamadığının altını çizdi.

Karavelioğlu, kendilerinin fiyat, kalite ve teknoloji çeşitliliğiyle Batılı rakipleri arasında iyi bir alternatif oluşturmakta oldukları bu ortamda, sanayicilerin makine satamadıkları Çin'den 12 milyar dolarlık makine ithal ederek dış ticaret açığını 17 milyar dolara taşıdıklarını ifade ederek, şöyle dedi:

" 2023 yılı ilk 4 ayından sonra açıklanmamakla birlikte, teşvikle alınmasına izin verilmiş makineler içinde yerli olanların payının enerji yatırımlarında yüzde 89, hizmetlerde yüzde 67, madende yüzde 71 ve tarımda yüzde 96 iken, genel imalat sanayiinde yüzde 39,6 seviyesinde kalmasının öz eleştirisini herkes yapmalıdır. 2023'te verilen 1,25 trilyon lira tutarında yatırım teşvik belgesi kapsamında gümrüksüz ve KDV'siz getirilecek makinelerin payı 18 milyar doları buluyor. 3,3 milyar dolarlık makine ithal ettiğimiz ocak ayında üretimimiz salgından bu yana ilk defa ve yüzde 5,5 gibi ciddi bir oranda geriledi. Ana pazarımızda daralma, Rusya'da zemin kaybı sürerken ithalatın yükselmeye devam etmesi son 4 yıllık üstün performansımızı kesintiye uğratabilecek bir tehdittir."